

TUGIÕPET VAJAVATE ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED JA TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD (PGS §46-49)

1.1 Kooli pidaja ja kooli ülesanded vajaliku toe väljaselgitamisel ja rakendamisel

- (1) Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor.
- (2) Direktor määrab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija, kelle ülesanne on korraldada koolisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks.
- (4) Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid.
- (5) Õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.
- (6) Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena.
- (7) Lõikes 4 nimetatud hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Direktor määrab koolis isiku, kes vastutab selle kaardi täitmise eest.
- (8) Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.
- (9) Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.
- (10) Õpilase õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja talle vajaliku toe pakkumiseks võib lisaks tavaklassidele moodustada ka õpiabi- või tasemerühmi või eriklasse. Õpe õpiabi- või tasemerühmas või eriklassis peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija või

koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. Erituge vajava õpilase õpetamisel tavaklassis peab arvestama koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi.

(11) Õpiabi- või tasemerühma või eriklassi vastuvõtmise otsustab direktor. Otsuse tegemisel lähtub direktor õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekust.

1.2 Soovituse andmine õppe ja kasvatuse korraldamiseks ning tugiteenuste rakendamiseks

(1) Haridus- ja Teadusministeerium korraldab soovitude andmise õppe ja kasvatuse korraldamiseks ning tugiteenuste rakendamiseks.

(2) Valdkonna eest vastutav minister võib ülesande täitmiseks sõlmida riigi sihtasutusega halduslepingu. Halduslepingu täitmise üle teeb järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium.

(3) Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi andja peab soovitusi andmisel kaasama haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialistid.

(4) Koolivälisele nõustamismeeskonnale soovitusi andmiseks esitatavate andmete loetelu, taotluse esitamise ning koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi andmise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Koolivälise nõustamismeeskonna liikmel on õigus vanema nõusolekul töödelda soovitusi andmiseks vajalikke õpilase isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid, üksnes soovitusi andmiseks vajalikus mahus ja ulatuses.

1.3 Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel rakendatav tugi

(1) Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, tervises seisundist tulenevat koduõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovib lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest.

(2) Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi kantakse hariduse infosüsteemi õpilaste, üliõpilaste ning arst-residentide alamregistrisse pärast seda, kui vanem on andnud nõusoleku soovitusi rakendamiseks. Nõusolek esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(3) Kui elukohajärgse kohaliku omavalitsuse territooriumil ei ole võimalik korraldada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi kohast õpet, on õpilase elukohajärgne vald või linn kohustatud koostöös teiste koolide ja nende pidajatega tagama õpilasele hariduse omandamise võimalused ning korraldama transpordi või hüvitama õpilase sõidukulud.

1.4 Tõhustatud toe ja eritoe rakendamine haridusliku erivajadusega õpilasele

(1) Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu tervises seisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:

* pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;

* pidevat tugispetsialistide teenust ja osaaajaga õpet individuaalselt või rühmas;

- * pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;
- * õpet eriklassis.

(2) Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab:

* puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;

* osajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

(3) Tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks on kooli direktoril ja haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijal õigus töödelda hariduse infosüsteemi teise kooli või lasteasutuse ja koolivälise nõustamismeeskonna kantud andmeid koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ning tuge saavale õpilasele rakendatud tõhustatud toe ja eritoe kohta, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks.

Märka erivõimetega last!

1.5 I tasand – õpilase individuaalsuse märkamine ja esmane toetamine

Toetavad tegevused:

(1) **Õpiraskuste ennetamine** (koostöö lasteasutusega) – lapse koolivalmiduse kaardi täitmine lasteaiasõpetajate poolt (koostöös lapsevanemaga) ja nende esitamine kooli.

(2) **Õppetöö diferentseerimine/modifitseerimine, individualiseerimine klassi tasandil** Aineõpetajad jälgivad laste individuaalset toimetulekut õppesituatsioonis ning vajadusel kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele.

(3) **Õpilase individuaalsuse kaartide** (I tasand) sisseseadmine klassijuhataja poolt.

(4) **Aineõpetajate konsultatsioonid.** Õpilaste nõustamine ja õpiabi osutamine. Aineõpetajate konsultatsioonide ajad on avalikustatud kooli koduleheküljel ja õpilaste teadetetahvilil.

(5) Andekad õpilased

Andekate õpilaste toetamiseks pakub kool järgmisi võimalusi:

- * diferentseeritud töö tunnis;
- * individuaalse õppekava rakendamine ning täiendav juhendamine aineõpetajate poolt;
- * ainekonsultatsioonitundide kasutamise võimalus aineolümpiaadideks ja konkurssideks ettevalmistumisel;
- * erinevates projektides osalemine;
- * võõrkeelepraktika vabatahtlike noortega Maidla Noortekeskuses;
- * esinemised ja ülesastumised nii noorematele kui vanematele õpilastele.

1.6 II tasand – tugiõppe vajaduse väljaselgitamine ja eriabi kooli tasandil

Õpilase individuaalsuse kaartide (II tasand) sisseseadmine klassijuhataja poolt.

Maidla Koolis rakendatakse õpilasele järgmisi tugimeetmeid:

(1) Logopeediline abi

Eesmärk: Õpilaste suulise ja kirjaliku kõne korrigeerimine, funktsionaalse lugemisoskuse ja

psüühiliste protsesside arendamine. Logopeedilist abi vajavate õpilaste rühmad moodustatakse diagnoosetteütluks ja individuaalse kõne uuringu alusel.

(2) Õpiabirühmad

Eesmärk: Toetada õpilase arengut tulenevalt tema hariduslikest erivajadustest ja võimaldada tal saavutada põhikooli riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi. Pearõhk on taju, mälu, tähelepanu ja mõtlemise arendamine, õpioskuste kujundamine ja õpilaste enesekindluse tõstmine õppetööga toimetulekul. Õpiabirühmad moodustatakse aineõpetajate soovitusel senist õppetööga toimetulekut arvestades.

(3) Lihtsustatud õppel olevate õpilaste õppekava rakendamine

Eesmärk: Korraldada õppetööd koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.

(4) Pikapäevarühm

Eesmärk: Võimaldada õpilastele tuge ja järelevalvet õppetööst vaba aja sisustamisel ning koduste õppeülesannete täitmisel.

(5) Individuaalne õppekava

Eesmärk: Koostatud õppekava loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Kui koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib IÕK rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.

(6) Sotsiaalpedagoogiline abi

Eesmärk: Kohanemis-, käitumis- ja õpiprobleemidega õpilase tegutsemisvõime ja toimetuleku toetamine läbi last ümbritseva võrgustiku koostöö.

(7) Tugispetsialistide koosolek – erinevatest spetsialistidest moodustatud koostöövõrgustik

Eesmärk: Tuge vajavate õpilaste probleemidele lahenduste leidmine, õpilaste ja lastevanemate nõustamine;

(8) Koduõpe ja haiglaõpe

Eesmärk: Korraldada väljaspool kooli ruume tulenevalt õpilase tervislikust seisundist, kui hariduslikud erivajadused ei võimalda õpilasel osaleda kooli ruumides toimivas õppetöös.

Koduõppena mõistame väljaspool kooli ruume korraldatavat õpet. Koduõpet rakendame:

- Kui õpilase terviseseisund ei võimalda tal koolipäevakavas ettenähtud õppes osaleda
- Või kui vanem soovib põhiharidust omandava õpilase õpetööd iseseisvalt korraldada.
- Terviseseisundist tulenevat koduõpet korraldab kool vanema taotlusel ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.
- Koduõpet vanema soovil korraldab ja rahastab vanem
- Haiglaõppena mõistetakse haiglaravil viibiva põhi- või üldkeskharidust omandava õpilase õpet.

(9) Täiendav õppetöö

Eesmärk: Aidata õpilast, kelle teadmised ja oskused õppeaines vastavad hindetele „puudulik” või „nõrk” aineõpetaja individuaalse juhendamise abil pärast õppeperioodi lõppu.

(10) **Individaaltunniplaan**

Eesmärk: Võimaldada paindlikku õppekorraldust õpilasele, kes mingitel põhjustel ei saa osaleda õppetöös antud klassile koostatud tunniplaani alusel.

(11) **Käitumise tugikava**

Eesmärk: Koostada tegevusplaan, mis on abiks õpilasele käitumise korrigeerimisel ja eneseregulatsiooni oskuste parandamisel.

(12) **Tugiõpilase rakendamine**

Eesmärk: Võimaldada õpilasele õpiabi tugiõpilase kaasamisel. Käitumisraskusega õpilasele võimaldada tugiõpilase abi käitumise korrigeerimisel.

1.7 Tugisüsteem

(1) Tugisüsteemi kuuluvad:

- * **Arendusjuht** - lahendab üksi või koos teiste tugisüsteemi liikmetega probleemid, millega tema poole pöörduakse;
- * **Klassijuhataja** - märkab probleeme ja reageerib neile, leiab lahendusi koostöös tugisüsteemi liikmetega;
- * **Logopeed** - koordineerib õpilaste kõneravialast tööd koolis;
- * **Sotsiaalpedagoog** - nõustab kasvatusraskustes ja koolikohustust eiravaid õpilasi ja nende peresid ning koostab ja koordineerib toimetuleku plaani. Sotsiaalpedagoog on kontaktisikuks ja koordinaatoriks koolivälise võrgustikuga;
- * **Õpiabiõpetaja** - korrigeerib psüühilisi protsesse ning kujundab õpioskusi ja –harjumusi;
- * **PPR õpetaja** – abistab õpilasi koduste ülesannete lahendamisel, kujundab õpioskusi ja harjumusi.
- * **Abiõpetaja** – leiab koostöös klassijuhatajaga ja aineõpetajaga lahendusi, kujundab HEV õpilaste õpioskusi ja -harjumusi, toetab HEV õpilasi.

(2) Tugimeeskonna liikmed lähtuvad võrgustikutöös oma ametijuhendist. Vajadusel kaasatakse võrgustikutöösse aineõpetaja(d), kooli arendusjuht, omavalitsuse lastekaitsetöötaja, koolimeditšiniõde, noorsoopolitsei, psühhiaatri, psühholoogi, SA Innove Rajaleidja nõustamiskeskus ja teised koolivälised spetsialistid. Tugimeeskonna tööd koordineerib sotsiaalpedagoog.

(3) Juhul, kui õpilane pole kasutanud talle määratud tugimeetmeid, teavitatakse sellest koheselt lapsevanemat ning kutsutakse lapse eestkostja(d) kooli vestlusele. Kui koolipoolne toetamine ja nõustamine ei ole viinud soovitud tulemuseni, kaasab sotsiaalpedagoog probleemi lahendamisse koolivälised tugistruktuurid (SA Innove Rajaleidja keskuse spetsialistid, KOV lastekaitse-, sotsiaaltöötaja, KOV sotsiaalkomisjon, psühhiaater, noorsoopolitsei, kooliväline võrgustikutöö, Vaimse Tervise Keskus jt).

1.8 Juhtumikorraldus

(1) Klassijuhataja, aineõpetaja, koolitöötaja märkab probleemi ning vestleb sellest õpilasega, vajadusel kaasõpilastega. Märkaja (v.a klassijuhataja) hindab probleemi või raskuse tõsidust

ning vajadusel informeerib klassijuhatajat.

(2) Märkaja informeerib probleemi või raskuse jätkumisel klassijuhatajat, kes vajadusel võtab kontakti lapsevanemaga või konsulteerib tugisüsteemi kuuluvate isikutega. Ainealase raskuse korral võib aineõpetaja ise võtta kontakti lapsevanemaga.

(3) Probleemi või raskuse jätkudes teeb klassijuhataja lahenduste leidmiseks koostööd õpilase, lapsevanematega, kaasatud isikutega.

(4) Kui olukord ei ole lahenenud, kutsutakse koostöös sotsiaalpedagoogiga kokku tugivõrgustik, kuhu kaasatakse kas õpilane, lapsevanemad, aineõpetaja(d) ja olenevalt probleemi olemusest vajalikud tugisüsteemi liikmed. Tugimeeskonna koosolekul lepitakse kokku edasine tegevus, jagatakse vastutus, määratakse järgmise koosoleku toimumise aeg, koosolek protokollitakse. Järgneva tegevusega seotud tugiisikud informeerivad tulemustest klassijuhatajat.

(5) Kui koostöö ei ole viinud soovitud tulemuseni, informeerib klassijuhataja probleemi jätkumisest sotsiaalpedagoogi ning annab talle üle juhtumiga seotud dokumentatsiooni.